

NIEPOKORNA

PORCELANA

rozmawiała: Hanna Adamkowska; zdjęcia: Ela Lempp, Czesław Chwiszczuk, Imants Klidzejs

Monika Patuszyńska zajmuje się ceramiką od kilkunastu lat. W tym czasie stała się jedną z najbardziej znaczących artystek zajmujących się tą piękną i niezwykle oddziałującą na wyobraźnię dziedziną sztuki. Świadczy o tym choćby fakt, że od 2008 roku jest prezydentem ważnego wydarzenia, jakim są Międzynarodowe Sympozja Ceramiki „Porcelana Inaczej” odbywające się od 35 lat w Wałbrzychu. Coraz głośniej o Monice Patuszyńskiej jest także w Europie – wielkim sukcesem jest propozycja współpracy, która wyszła od brukselskiej galerii Plus, jednej z najważniejszych, jeśli chodzi o współczesną ceramikę. Swoją życiową przygodę artystka rozpoczęła w Danii, następnie w Paryżu zetknęła się z odlewaniem – techniką, której pozostaje wierna do dziś. Jest absolwentką Wydziału Ceramiki i Szkła wrocławskiej ASP. Ceramika jest dla niej wspaniałym twórczym tworzywem, za pomocą którego komunikuje swoje emocje i pasje.

Dlaczego właśnie porcelana stała się Pani pasją i twórczym tworzywem?

Porcelana jest niezwykle twórczym. Jest piękna i niezależna. Inspirowanie. Nie poddaje się łatwo artyście, bo nie jest materiałem ani służalczym, ani cierpliwym i ma swoje zdanie. Ta niepokorność, to jej najpiękniejsza cecha. Nie próbuję nawet jej okiełznać czy ujarzmić. Można wywierać pazury kotu, żeby nie drapała, ale czy bez pazurów ciągle będzie jeszcze kotem?

Jest Pani Prezydentem Międzynarodowego Sympozjum Ceramiki „Porcelana Inaczej”. Inaczej, czyli jak?

Od 35 lat, co roku we wrześniu grupa artystów z całego świata przyjeżdża do Polski, aby pracować razem w fabrykach porcelany. Kiedy plener powstawał, owo „inaczej” znaczyło przede wszystkim „inaczej niż w fabryce”. Takie proste „inaczej” ma jeszcze nieskończenie wiele poziomów, odcieni i twarzy – dla każdego z twórców, których zapraszam, to „inaczej” jest zupełnie inne.

Sympozjum jest dla mnie dowodem, jak wielką, fascynującą siłą jest osobowość, indywidualność, dojrzałość twórcza. Wszyscy pracujemy razem, mając do dyspozycji tę samą porcelanę, te same piece i możliwości wypалу, te same warunki, ale każdy z nas ma inną wrażliwość, inne pojmowanie materiału, każdy ma inną z nim relację, inne sposoby rozwiązywania problemów, inne doświadczenia wreszcie.

Jaka jest Pani ulubiona technologia wytwarzania?

Od zawsze odlewam. Na początku było to odlewanie grzeczne i tradycyjne, „jak Pan Technolog przykazał”, pilnowanie powtarzalności szybko zaczęło mnie jednak męczyć i przestało wystarczać. Co bardzo fascynuje mnie obserwacja przypadków i tego wszystkiego, co nieplanowane, kiedy materiał, z którym się pracuje, pokazuje swoją prawdziwą naturę.

Teraz modyfikuję moje formy, zanim zacznę z nich odlewać. Zaczęło się od pitowania na kawalki, żeby wydobyć jeszcze więcej szwów – linii na gotowym odlewie powstałych w miejscach styku połówek formy gipsowej, teraz rozbijam je, tłukę, składam na nowo. Czasem odlewam bez form, albo tworzę formę do odlewania bez wcześniejszego zrobienia modelu – z rozbitego, poskładanego na nowo w całość bloku gipsowego. Przygotowanie formy zajmuje najwięcej czasu, najważniejszy etap procesu twórczego rozgrywa się właśnie wtedy i jest to zdecydowanie mój ulubiony etap. Przydaje się mechaniczna piła, pobijaki, młotek,

taker, taśma klejąca. Czy mogę w związku z tym odpowiedzieć, że moją ulubioną technologią wytwarzania jest... rozbijanie?

Czy funkcja użytkowa powstających przedmiotów ma dla Pani znaczenie?

To nie jest łatwe pytanie. Bo z jednej strony – nie ma. Użyteczność jest cechą przypisaną gotowemu przedmiotowi. A dla mnie dużo ważniejszy od przedmiotu-objektu jest sam proces jego powstawania, tworzenia. Dlatego też nie jestem w stanie z czystym sercem określić się projektantem, bo tak naprawdę nie interesuje mnie odbiorca, użytkownik, ta „druga strona”. Dużo bardziej zajmuje mnie moja relacja z materiałem, ze stosowaną technologią, używaną techniką. To zapewne sytuuje mnie bliżej „artysty” niż „projektanta”.

Z drugiej strony – moja przygoda z ceramiką rozpoczęła się w Danii, więc pewne „abecadło”, fundamenty mojego myślenia o ceramice, to co odbiło się na moim pojmowaniu ceramiki najmocniej, i wszystko, co robię do dzisiaj, oscyluje wokół formy naczyniowej. A naczynie, przez swoje puste wnętrza, zawsze w jakiś sposób sugeruje użyteczność.

Czym różni się współczesna ceramika od tej tradycyjnej, sprzed kilku dziesiątków lat?

Myszę, że poprzesuwały się akcenty – wcześniej ceramika miała ściśle określoną funkcję – użytkową czy dekoracyjną, była naczyniem albo figurką. Obecnie wszystko jest prostsze, a ceramika jest po prostu jeszcze jednym medium służącym artyście do wyrażenia siebie.

Wystawy, nagrody, wykłady... Co uważa Pani za swoje największe osiągnięcia?

Członkostwo w Międzynarodowej Akademii Ceramiki – Académie Internationale de la Céramique z siedzibą w Genewie (od 2009), nagrody i wyróżnienia w międzynarodowych konkursach ceramicznych, m.in. Mashiko International Pottery Contest w Japonii (2000), Taiwan Ceramics Biennale (2008), Simposio della Ceramica Contemporanea we Włoszech (2009), stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Młoda Polska” (2008), udział w prestiżowych wystawach, m.in. Non Object Ive, Łódź Design (2009); Circuit céramique at Sèvres, Sèvres – Cité céramique, Sèvres, F (2010); Unpolished. Young Design from Poland (2010-2011). A ostatnio – zaproszenie do współpracy przez brukselską galerię Puls – absolutny top europejskich galerii specjalizujących się we współczesnej ceramice.

Z cyklu nonFormy

Ażurowa „miseszka” z niezwykle szlachetnej porcelany parian ware (śred. 10 cm, porcelana wypalana w piecu elektrycznym, 1240 °C, 2009 r.)

Z cyklu exFormy

Praca zatytułowana „Espresso” – stylizowana filiżanka i spodek (wys. 7 cm, kamionka i porcelana wypalane w piecu elektrycznym w temp. 1220/1240 °C, 2007 r.)

Z cyklu papFormy

Delikatne formy, urzekające grą światła i cienia (wysokość 25 cm, Southern Ice Porcelain wypalana w piecu gazowym w temp. 1260 °C, Cardiff, 2008 r.)

Z cyklu paraFormy

Abstrakcyjne kształty tych prac przypominają ptaki zrywające się do lotu (dług. 10-12 cm, porcelana, 2009 r.)

Z cyklu transFormy

Rzeźbiarska forma przywodząca na myśl kruchą salaterkę owiniętą w miękką bibułkę (wys. 22-26 cm, porcelana wypalana w piecu gazowym tunelowym w temp. 1380 °C, Zakłady Porcelany Stołowej „Karolina”, 2010 r.)

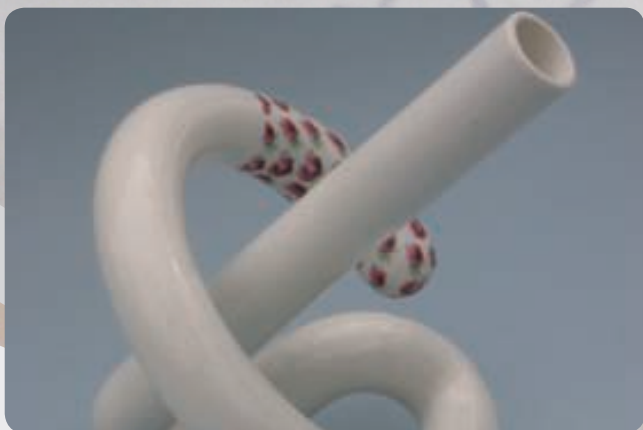

Z cyklu exFormy

Kolekcja miniaturowych czarek, z których każda stanowi unikalną kreację (śred. 10 cm, porcelana wypalana w piecu gazowym tunelowym w temp. 1380 °C, Zakłady Porcelany Stołowej „Karolina”, 2007 r.)

Z cyklu paraFormy

Szorstka, chropowata faktura stanowi nieoczekiwany kontrast dla subtelnej ceramiki (wys. 34 cm, porcelana, 2010 r.)

Soliflore

Oryginalny wazonik, który – tak jak wskazuje na to jego nazwa – służy do eksponowania pojedynczego kwiatka (wys. 15 cm, kamionka wypalana w piecu elektrycznym w temp. 1220 °C, 2005 r.)

Tea For One

Oryginalny zestaw do herbaty ozdobiony gazetywnym reprintem (kamionka, wypalana w piecu elektrycznym w temp. 1220 °C, 1999 r.)

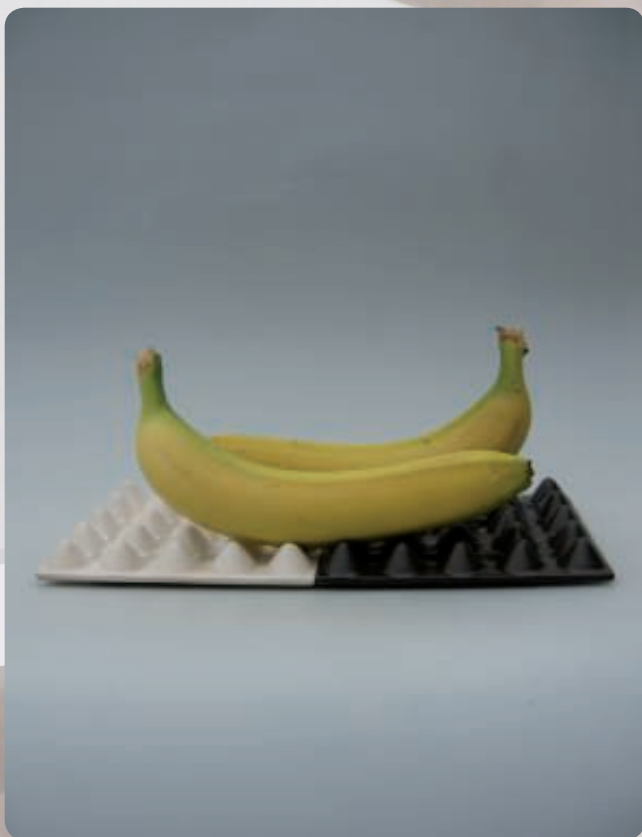
Z cyklu transFormy

Seria „ubranych” wazonów. Zewnętrzna warstwa ceramiki do złudzenia imituje sztywny materiał lub papier (wys. 25-44 cm, kamionka wypalana w temp. 1200 °C, Fuping, Chiny, 2010 r.)

Z cyklu paraFormy

Ceramika w „czystej formie” pokazująca wszechstronne możliwości tego materiału w kreowaniu artystycznej wypowiedzi (dług. 10-12 cm, porcelana, wypalana w piecu gazowym tunelowym w temp. 1380 °C, Fabryka Porcelany Krzysztof, 2009 r.)

Oxy

Dziełko sztuki, które może znaleźć praktyczne zastosowanie przy tworzeniu aranżacji stołu (wielkość: 15 x 15 cm, kamionka wypalana w piecu elektrycznym w temp. 1220 °C, 2003 r.)

REKLAMA

tendence

26.–30. 8. 2011

Time for business – time for trends

Rozpocznij energicznie drugą połowę roku na międzynarodowych targach podarunków i dekoracji dla domu. Skorzystaj z wyjątkowych możliwości sprzedażowych jakie stwarza sezon jesienno – zimowo – świąteczny. Zapoznaj się z najnowszymi pomysłami na produkty i trendami na następną wiosnę.

Więcej informacji dotyczących targów i biletów na:
www.tendence.messefrankfurt.com

info@poland.messefrankfurt.com
tel. (22) 49 43 200

 messe frankfurt